

TURUN YLIOPISTO
TÄYDENNYSKOULUTUSKESKUS

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Koulutusalaakohtaisen työskentelyn käynnistäminen Sosiaaliala HAAGA-HELIA, 15.12.2009 alkaen

LÄNSI-SUOMEN
LÄÄNINHALLITUS

HAAGA-HELIA
ammattikorkeakoulu

AMMATILLINEN OPETTAJAKORKEAKOULU

Vipuvoimaa
EU:lta
2007–2013

Ryhmän jäsenet

- Tuula Hakkola, opintoasiain päällikkö, Helsingin yliopisto
- Taina Heininen-Reimi, lehtori, Lahden ammattikorkeakoulu
- Jouni Holopainen, opiskelija, SYL/Itä-Suomen yliopisto
- Marjo Kolkka, yliopettaja, Diakonia-ammattikorkeakoulu
- Mikko Mäntysaari, professori, Jyväskylän yliopisto
- Ulla-Maija Rantalaiho, lehtori, Lapin yliopisto
- Helena Rautiainen, opettaja tai Helena Wright, koulutuspäällikkö, Saimaan ammattikorkeakoulu
(vuorottelevat kokouksissa)
- Meeri Rusi, koulutuspäällikkö, Turun ammattikorkeakoulu
- Aino Ritala-Koskinen, yliassistentti, Tampereen yliopisto
- Sirpa Tietäväinen, koulutuspäällikkö, Tampereen ammattikorkeakoulu
- Opiskelijaedustaja SAMOK:sta
- Timo Halttunen, siht.

Työn painopisteet:

- Työvälineitä tunnistamiseen
- Prosessin synnyttäminen
- Ohjaus

Työväli- nen/menetelm ä ja sen liittym inen AHOT – prosessiin	Vahvuudet	Askarruttavat kysy- mykset	Soveltaminen omaan työhön
Portfolio (tar- kennus taulu- kon jälkeen)	Tunnistamisen perusväline Vaatii hyviä ohjaavia kysy- myksiä Peilaus OPSin tavoitteisiin hyvässä tapauksessa	Syntyy helposti asiakir- japinoksi ja luettelomai- seksi => reflektointi pi- tää palauttaa opiskelijal- le	Käy hyvin alkuvai- heen perustyöväli- neeksi ja ohjauksen välineeksi => kes- kustelu lähtee liik- keelle tästä
Portfolion sisällä tai omana erityisenään			
CV	Osaamisperustaisena antaa hyvän pohjan AHOT- prosessille	Haasteellista ohjeistaa opiskelijaa tekemään se kuvaamaan osaamista	Käy hyvin jäsentä- väksi välineeksi, jota syvennetään muilla asiakirjoilla tai näy- töillä
Video	Voidaan toimintaympäristös- tä riippuen kuvata simuloituja tai aitoja tilanteita esim. oh- jauksen näkökulmasta	Lupaprosessit ja eettiset kysymykset ovat haas- tavia. Kannatta miettiä ajankäytönkin näkökul- masta	Käy esimerkiksi al- kukartoituksiin: • ohjaus • eettisyys • asiakkaan koh- taaminen • turvallisuus
Osaamiskartta, jota voidaan jäsentää eri näkökulmista (vrt. google maps)	Täydentää ja jäsentää valit- tuja osia tai kokonaisuutta portfoliossa tai voi toimia itsenäisenä kokonaisuutena	Voi jäädä pinnalliseksi kuvaukseksi, jos näkö- kulmia ei hyödynnetä	Keskustelun jäsentä- jänä ohjaustilantees- sa
Haastattelut	Voidaan tukea opiskelijan oman tunnistamisprosessin syntymistä.	Opettaja ja ohjaaja voi erehtyä käyttämään liikaa omaa tulkintaansa	Toimii erityisesti al- kuvaiheessa ja valin- tavaiheissa
HOPSin teke- minen	Erityisesti ohjauksen, mutta myös tunnistamisen väline	Voi jäädä toteavaksi	Toimii koko proses- sin kuluessa
Osaamispäivä- kirja	toimii opiskelijan oman pro- sessin kuvaamisen välinee- nä. Hyvässä tapauksessa siihen liittyy reflektiivinen pohdinta	Hyvä kirjoittaminen voi antaa kuvan, joka ei ole täysin tosi	Toimii joko pitkäkes- toisena tai esim. opintokokonaisuus- tai harjoittelukohtai- sena
Todistukset: • formaali koulutus • Työ	Vertailtavuus on yksinkertais- ta sekä saman tasoisten kou- lutusten kesken että työtodis- tuksen osalta suhteessa har- joitteluun	Ei kerro sisäistetystä tai toiminnan perustaksi muodostuneesta tietä- myksestä. Vaatii usein reflektiivistä täydennys-	Käy eri opintokoko- naisuuksissa

		tä	
Esimies-, kollega- tai asiakaslaute/lausunto	Toimii hyvin tunnistamisen yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja sekä työn jäsentämisen näkökulman esiin saamiseen	Opiskelijan tulee pyytää sitä itse ja toimittaa lausunnon esim. portfolion osana. Huomatta eettiset ja yksityisyyden suojaan liittyvät kysymykset.	Sopii eri vaiheisiin ja kokonaisuuksina.
Testit	Erilaisten selkeitten osaamisalueiden kartoituksessa toimivia (esim. kielitasotestit)	Ei sellaisenaan kuvaa esim. kielestä kommunikatiiviseen	Käyttö mahdollista tarkasti määritellyn osaamisen tunnistamiseen
Reflektiivisen kirjoittamisen prosessi, jota ohjataan reflektiokysymyksillä	Erittäin toimiva opiskelijan oman ammatillisen identiteetin kehittymisen väline. Suuntaa ensin katseen itseen, omiin kokemuksiin, arvomaailmaan ja ohjaa reflektiivisen ammatillisuuden syntymiseen	On tärkeätä suunnata kysymyksillä reflektion kohteita ettei jää pelkätään ammattilaiseksi valmistuvan oman mielen sisäiseksi. Pitää luoda suhdetta toiseen.	Sopii koko ammatillisen identiteetin syntymisen prosessin kuvaamiseen, syventämiseen ja reflektointiin
Reflektiiviset raportit aikaisemmasta työkokemuksesta	Retrospektiivinen tarkastelu, jota voidaan suunnata ammatillisen identiteetin kannalta olennaisilla kysymyksillä.	Suosii hyviä kirjoittajia ja haastaa kehittämään muunlaisia reflektointitapoja	Esimerkiksi harjoittelujen tunnistamiseen
Osaharjoittelut ja niiden reflektiivinen raportointi	Toimivat hyvin osaamisen osoittamisena/näyttämisenä.	Suosii myös toiminnallisesti suuntautuneista opiskelijoita	Harjoittelut
Opiskelijalla olevan tietyn erityisosaamisen osoittamisen esimerkiksi kouluttajana toimimalla	Opiskelija saa kokemuksen oman osaamisensa arvoamisesta, asiantuntijana toimimisesta ja valmistautessaan myös jäsentää omaa osaamistaan	On mietittävä onko opiskelijan hyväksikäyttöä vai aidosti osaamisen osoittamista. Valmistelussa on hyvä pyytää laajempia sovellusmahdollisuuksia ja merkitystä omassa ammatillisessa toiminnassa. Eettinen ulottuvuus	Käy kokeneille ja paljon erilaista koulutusta omaaville, joilla on erityisosaamista.
Aineistopohjaiset esseet tai ryhmäkeskustelut	Soveltuvat tietoperustan laajentamisen tavoitteisiin. Ryhmissä toteutuvina antavat myös näyttöä yhteistyötaitoista.	Esseissä hyvät kirjoittajat menestyvät, mutta keskustelut ottavat osin huomioon myös erilaiset oppimisen tavat	Sopii moniin eri tilanteisiin joko täydennyksinä tai näyttöinä
Soveltavat tentit joko ryhmä- tai yksilötentteinä	Soveltuvat teoreettisten perusteiden laajentamiseen ja ryhmätenttinä tulee kuvata yhteistyötaitoista, vastuullisuudesta jne.	Ei kerro suhteesta työtoimintaan	Sopii tietämyksen syventämiseen ja vuorovaikutus-/yhteistyötaitojen arviointiin ja kehittä-

AHOT-PORTFOLIO

Taulukon avulla ammattikorkeakouluopintoihin hakeutuva voi jäsentää omaa sosiaalialan osaamistaan, jota on hankittu mm. aikaisemman koulutuksen, työkokemuksen, harrastusten tai muun vastaavan pohjalta.

Portfoliosi pohjalta voit itse arvioida omia oppimistavoitteitasi ja verrata sitä sen ammattikorkeakoulun sosiaalialan koulutusohjelman opetussuunnitelmaan, johon olet hakemassa. Koulutukseen hyväksymisen jälkeen tätä voidaan käyttää apuna henkilökohtaisen oppimissuunnitelman laadinnassa yhdessä opettajatuutorin tai vastaavan henkilön kanssa.

SOSIONOMI (AMK) TUTKINNON VALTAKUNNALLISET OSAAMISTAVOITTEET (kompetenssit)	TIEDOT Kirjaa tähän kaikki tietopuolinen osaaminen näistä eri alueista	TAIDOT Kirjaa tähän kaikki taidollinen osaaminen, jota olet eri tavoin hankkinut.	PÄTEVYYS Kirjaa tähän kaikki sellainen osaamisesi, joka liittyy näihin mainitsemiisi osa-alueisiin
1.Sosiaalialan eettinen osaaminen Sosionomi (AMK) on sisäistänyt sosiaalialan arvot ja ammattieettiset periaatteet ja sitoutuu toimimaan niiden mukaisesti. Hän kykenee sosiaalialan ammattien edellyttämään eettiseen reflektioon Hän ottaa huomioon jokaisen yksilön ainutkertaisuuden ja kykenee toiminaan arvostiritoja sisältävissä tilanteissa Sosionomi (AMK) edistää tasa-arvoa ja suvaitsevaisuutta sekä pyrkii huono-osaisuuden ehkäisemiseen yhteiskunnan, yhteisön ja yksilön näkökulmasta.			
2. Asiakastyön osaaminen			

<p>Sosionomi (AMK) tunnistaa oman ihmiskäsityksensä merkityksen asiakastyössä.</p> <p>Sosionomi (AMK) osaa luoda ammatillisen asiakkaan osallisuutta tukevan vuorovaikutus- ja yhteistyösuhteen. Hän ymmärtää asiakkaan tarpeet ja voimavarat asiakkaan kasvun ja kehityksen eri vaiheissa ja eri elämäntilanteissa.</p> <p>Sosionomi (AMK) osaa soveltaa erilaisia asiakastyön teoreettisia työorientaatioita ja työmenetelmiä Hän osaa tukea ja ohjata tavoitteellisesti erilaisia asiakkaita ja asiakasryhmiä heidän arjessaan Hän osaa arvioida asiakasprosessin eri vaiheita</p>			
<p>3. Sosiaalialan palvelujärjestelmäosaaminen</p> <p>Sosionomi (AMK) tuntee hyvinvointia ja sosiaalista turvallisuutta tukevat palvelujärjestelmät ja niihin liittyvän juridisen säädöspohjan ja tietojärjestelmät.</p> <p>Hän osaa hahmottaa hyvinvointiyhteiskunnan palveluiden ennakoimattomia muutoksia ja pystyy osallistumaan niiden monipuoliseen kehittämiseen.</p> <p>Hän osaa palveluohjauksen keinoin suunnata ja koota tarpeen mukaisia palveluita erilaisissa elämäntilanteissa olevien asiakkaiden tueksi</p> <p>Hän osaa toimia sosiaalisen asiantuntijana moniammatillisissa työryhmissä ja verkostoissa</p>			
<p>4. Kriittinen ja osallistava yhteiskuntaosaaminen</p> <p>Sosionomi (AMK) tunnistaa epätasa-arvoa ja huono-osaisuutta tuottavia rakenteita ja prosesseja alueellisella, kansallisella ja kansainvälisellä tasolla Hän hallitsee erilaisia yhteiskunnallisen ja yhteisöllisen vaikuttamisen keinoja</p> <p>Hän osaa tukea kansalaisten osallisuutta ja kykenee osallistumaan vaikuttamistyöhön yhteistyössä asiakkaiden ja muiden toimijoiden kanssa</p>			

5. Tutkimuksellinen kehittämisosaaminen

Sosionomi (AMK) on sisäistänyt reflektiivisen ja tutkivan työotteen.

Hän osaa arvioida toimintansa teoreettisia lähtökohtia ja soveltaa vaihtoehtoisia ajattelu- ja lähestymistapoja.

Hän hallitsee tutkimuksellisen kehittämisen ja osaa tuottaa uutta tietoa sosiaalialan toimintaympäristöissä.

Hän osaa suunnitella, toteuttaa ja arvioida sosiaalialan kehittämishakkeita

6. Johtamisosaaminen

Sosionomi (AMK) osaa kehittää ja johtaa sosiaalialan osaamista, työyhteisöjä, palveluja ja hankkeita ja kykenee työskentelemään itsenäisesti ja moniammatillisessa yhteistyössä

Kykenee päätöksentekoon ennakoimattomissa tilanteissa

Hän hallitsee taloushallinnon periaatteet ja omaa perusedellytykset toimia alan itsenäisenä yrittäjänä.